

تهیه کننده: خانم مرضیه نوریان-مشهد مقدس/کانال "تاریخ من" @tarikheman3

خام
بنام

تاریخ (۳)-دوازدهم علوم انسانی

دبیر تاریخ-مشهد

تهیه کننده: مرضیه نوریان/مشهد مقدس

کانال تخصصی "تاریخ من" @tarikheman3

کانال تلگرامی "تاریخ من"

ایران در دوره حکومت رضاشاه

پیامد کودتای سوم اسفند 1299 در تهران: زوال سلسله ی قاجار و برآمدن حکومت پهلوی

کودتای سیاه

سیاست انگلستان در ایران بعد از خروج شوروی (هدف انگلیس از اجرای کودتای ۱۲۹۹): تصمیم انگلیس برای تغییر حکومت ایران برای دستیابی به اهداف خود، به این منظور، طرح ریزی و اجرای برنامه ی کودتا توسط سفارت انگلیس و نیروهای انگلیسی مستقر در ایران

انگلیس برای تغییر حکومت در ایران: به منظور دستیابی به اهداف خود، طرح ریزی و اجرای برنامه ی کودتا توسط سفارت انگلیس و نیروهای انگلیسی مستقر در ایران

تهیه کننده: خانم مرضیه نوریان-مشهد مقدس/کانال "تاریخ من" @tarikheman3

مجریان کودتای ۳ اسفند ۱۲۹۹ ه. : توسط سفارت انگلیس و نیروهای انگلیسی مستقر در ایران

فرمانده نظامی نیروهای انگلیسی در ایران در ۱۲۹۹: آبرون ساید،

اقدامات انگلیس برای فراهم نمودن زمینه کودتای ۱۲۹۹ ه. : طراحی کودتا توسط سفارت انگلیس و نیروهای انگلیسی مستقر در

ایران و جست و جو در میان نیروهای قزاق توسط آبرون ساید و به کمک سیدضیاءالدین طباطبایی از سیاستمداران وابسته به

انگلستان ، انتخاب یکی از فرماندهان نظامی به نام رضاخان برای اجرای کودتا

اقدامات آبرون سایر برای اجرای کودتای سیاه(قبل از انجام): واگذاری طراحی و اجرای کودتا به آبرون ساید، جست و جوی

وی در میان نیروهای قزاق و به کمک سیدضیاءالدین طباطبایی از سیاستمداران وابسته به انگلستان ، انتخاب یکی از فرماندهان

نظامی به نام رضاخان برای اجرای کودتا؛ ملاقات آبرون ساید در قزوین با رضاخان و هماهنگ نمودن وی با اهداف خود

بکمک اطلاعات سیدضیاءالدین درباره رضاخان. بعد از آماده کردن رضاخان برای انجام کودتا؛ آمدن به تهران و القا احمد شاه

در ضروری بودن حرکت نظامی رضاخان به سوی تهران، برای حفظ کشور و سلطنت ،

علت موافقت احمدشاه با کودتا: رفتن آبرون ساید به تهران و القا احمد شاه در ضروری بودن حرکت نظامی رضاخان به

سوی تهران، برای حفظ کشور و سلطنت ،

چگونگی اجرای کودتای ۳ اسفند ۱۲۹۹ ه: انتخاب دو مهره سیاسی سیدضیاء الدین طباطبایی و نظامی رضاخان میرپنج توسط

آبرون ساید فرمانده نظامی انگلیس در ایران و ملاقات وی با رضاخان و توجیه وی، نیز هماهنگی باشاه به بهانه ضرورت کودتا

برای حفظ سلطنت؛ ورود قوای قزاق در بامداد روز سوم اسفند 1299 به تهران و عدم مقاومت جدی در برابر آنان؛ تصرف نقاط

حساس پایتخت

اوضاع سیاسی ایران پس از کودتای ۳ اسفند(کودتای سیاه): انتصاب سیدضیاء الدین طباطبایی به نخست وزیری توسط احمد شاه

تحت فشار انگلیسی ها. دریافت لقب سردار سپه و مقام فرماندهی ارتش توسط رضاخان مهره ی نظامی کودتا و وزیر جنگ

عاقبت عوامل کودتا: استعفای سید ضیاء (مهره ی سیاسی کودتا) پس از مدت کوتاهی از نخست وزیری و رفتن وی به اروپا؛

اما افزایش قدرت و نفوذ رضاخان (مهره ی نظامی کودتا) در مقام وزیر جنگ

رضاخان از نخست وزیری تا پادشاهی

چگونگی انتصاب رضاخان به نخست وزیری: تثبیت موقعیت رضاخان در سمت وزارت جنگ از سال ۱۳۰۰ تا ۱۳۰۲ ش، با

دسیسه چینی و حمایت انگلستان، سرانجام اجبار شاه قاجار و مجلس در پذیرش نخست وزیری وی

تهیه کننده: خانم مرضیه نوریان-مشهد مقدس/کانال "تاریخ من" @tarikheman3

عوامل زمینه ساز تغییر سلطنت از قاجار به پهلوی: انتخاب اجباری رضاخان به نخست وزیری و بلافاصله رفتن احمد شاه به سفر اروپا؛ در نتیجه با استفاده از این فرصت (نبودن شاه در کشور) آماده نمودن اوضاع و شرایط داخلی برای برداشتن قدم نهایی یعنی رسیدن به سلطنت توسط رضاخان،

اقدامات رضاخان برای فراهم نمودن زمینه تغییر سلطنت: ۱. انتخاب وی بعنوان وزیر جنگ از سال ۱۲۹۹ تا ۱۳۰۲ ه.؛ سپس انتصاب وی به نخست وزیری؛ در زمان نخست وزیری ابتدا، ۲. ابتدا مطرح نمودن پیشنهاد نظام جمهوری به جای حکومت سلطنتی در کشور برای رسیدن به اهدافش اما مخالفت کسانی نظیر آیت الله مدرس، با جمهوری رضا خانی با شناخت وی از رضاخان، در نتیجه عدم موفقیت او در جمهوری و ادامه تلاش وی برای رسیدن به تاج و تخت ۳. تحکیم موقعیت خود در غیاب شاه که در اروپا بود؛ تبلیغات گسترده طرفداران رضاخان علیه احمدشاه و بی اعتنا نشادن دادن احمدشاه نسبت به سرنوشت مملکت؛ افزایش توقف شاه در اروپا، افزایش تبلیغات طرفداران رضاخان مبنی بر بی علاقه‌گی شاه به سرنوشت ایران و باور این نکته توسط مردم. در نتیجه بدبینی مردم نسبت به احمد شاه و افزایش گرایش به رضاخان در اثر تبلیغات طرفداران رضاخان، به علت ایجاد امنیت در کشور ۴. آماده نمودن اذهان عموم مردم توسط عمال انگلیس به سود رضاخان و مطرح نمودن ماده واحده خلع قاجار در مجلس و انتخاب رضاخان به سلطنت

علت و نتیجه مطرح شدن نظام جمهوری بجای سلطنت توسط رضاشاه: برای فراهم نمودن زمینه تغییر سلطنت در زمان نخست وزیری ابتدا مطرح نمودن پیشنهاد نظام جمهوری به جای حکومت سلطنتی در کشور برای رسیدن به اهدافش اما مخالفت کسانی نظیر آیت الله مدرس، با جمهوری رضاخانی با شناخت وی از رضاخان و استفاده از جمهوری بعنوان ابزاری برای رسیدن رضاخان به قدرت، در نتیجه مخالفت با آن و تشویق مردم به حرکت بر ضد این پیشنهاد در نتیجه عدم موفقیت رضاخان در جمهوری و ادامه تلاش وی برای رسیدن به تاج و تخت

علت مخالفت آیت الله مدرس با جمهوری رضاخانی و نتیجه آن: با شناخت وی از رضاخان و استفاده از جمهوری بعنوان ابزاری برای رسیدن رضاخان به قدرت، در نتیجه مخالفت با آن و تشویق مردم به حرکت بر ضد این پیشنهاد در نتیجه عدم موفقیت رضاخان در جمهوری

علت ادامه اقامت احمدشاه در اروپا: تصمیم احمد شاه پس از مدتی به بازگشت به ایران و حفظ سلطنت، آگاهی انگلیسی ها از تصمیم شاه برای عزیمت به ایران، رفتن نزد او و مبالغه گویی درباره اوضاع آشفته ی ایران، درخواست از وی در عدم مراجعه به ایران تا فراهم نمودن امنیت لازم برای حضورش در کشور توسط رضاخان

پیامد افزایش توقف شاه در اروپا: افزایش تبلیغات طرفداران رضاخان مبنی بر عدم علاقه شاه به سرنوشت ایران و باور آن توسط مردم؛ در اثر تبلیغات طرفداران رضاخان، بدبینی مردم نسبت به احمد شاه و افزایش گرایش به رضاخان علت افزایش محبوبیت رضاخان در میان مردم: پس از سرکوبی شورش خزل و بعضی شورش های پراکنده ی دیگر، افزایش محبوبیت رضاخان در میان مردم به علت ایجاد امنیت در کشور

تهیه کننده: خانم مرضیه نوریان-مشهد مقدس/کانال "تاریخ من" @tarikhehman3

نقش تبلیغات رضاخان در قدرتیابی رضاخان: افزایش تبلیغات طرفداران رضاخان مبنی بر عدم علاقه شاه به سرنوشت ایران و باور آن توسط مردم؛ در اثر تبلیغات طرفداران رضاخان، بدبینی مردم نسبت به احمد شاه و افزایش گرایش به رضاخان به سلطنت رسیدن رضاخان: آماده نمودن اذهان عموم مردم به سود رضاخان آماده توسط عمال انگلیس، در سال 1304 ش، مطرح شدن ماده واحده ای به صورت طرح در مجلس شورای ملی مبنی بر خلع قاجاریه از سلطنت و سپردن حکومت موقت به رضاخان. پیش بینی در این ماده واحده، در تشکیل مجلس مؤسسان برای تغییر چند ماده از قانون اساسی پس از خلع قاجاریه، و تعیین تکلیف قطعی سلطنت و رأی مثبت نمایندگان جز چهار تن از نمایندگان مجلس؛ برگزاری انتخابات مجلس فرمایشی مؤسسان با حمایت همه جانبه از سوی دولت های بزرگ خارجی، افتتاح مجلس مؤسسان با نطق رضاخان در آذر سال 1304 و انتخاب رضاخان به پادشاهی ایران و موروثی شدن سلطنت در خانواده ی او پس از شش روز بحث و گفت و گو مهمترین مخالفان انتصاب رضاخان به سلطنت در مجلس: ۴ نفر از جمله آیت الله مدرس و دکتر مصدق؛ دولت آبادی و سیدحسن تقی زاده

ماهیت برخی از اصلاحات و اقدامات رضاشاه

استعمار نو: آغاز سلطنت پهلوی، آغاز فصل جدیدی از تاریخ ایران و همزمان با آن، شروع دوره ی نوینی از غارت کشور ما به دست بیگانگان مشهور به "استعمار نو"

اقدامات رضا شاه پس از رسیدن به سلطنت، در زمینه های داخلی و خارجی:

۱. بازگشت به حکومت استبدادی

اقدام وی از همان ابتدای کار، در حذف شخصیت های آزادی خواه، مستقل و مخالف با نفوذ بیگانگان، در پیش گرفتن شیوه حکومت استبدادی و رأی فردی و اجرای تصمیمات فردی خود در جامعه؛ اهمیت ندادن وی به مجلس قانون گذاری و قانون روش حکومتی رضاشاه پس از رسیدن به سلطنت: شیوه حکومت استبدادی و رأی فردی و اجرای تصمیمات فردی خود در جامعه و اهمیت ندادن وی به مجلس قانون گذاری و قانون

برخورد رضاشاه با نظام مشروطه: بی اهمیتی وی به مشروطه و شیوه حکومت استبدادی و رأی فردی و اهمیت ندادن وی به مجلس قانون گذاری و قانون

۲. ایجاد ارتش منظم

هدف رضاشاه از به وجود آوردن ارتش منظم در ایران: ایجاد ارتش از جمله برنامه های اساسی انگلیسی ها ۱۰. ایجاد تمرکز قدرت سیاسی در کشور با ایجاد این ارتش ۲. سرکوبی قیام های مردمی ۳. در مواقع ضروری، تأمین کننده ی اهداف نظامی انگلستان

تحولات ایجاد شده در ارتش توسط رضاشاه: (اقدامات رضاشاه در زمینه ی ارتش): ۱. ایجاد نیروهای سه گانه ی ارتش با هدایت انگلیسی ها توسط رضا ۲. به نو کردن ارتش ۳. در سال 1304 ش، تصویب قانون نظام وظیفه ی عمومی

۳. احداث خط آهن سراسری

تهیه کننده: خانم مرضیه نوریان-مشهد مقدس/کانال "تاریخ من" @tarikhevan3

خط آهن ساخته شده توسط رضا شاه: اتصال بندر ترکمن به بندر شاهپور . احداث این راه با تبلیغات فراوان

هدف از ایجاد راه آهن سراسری توسط رضاشاه: ایجاد راهی سراسری برای انتقال سریع نیروهای انگلیسی از جنوب به شمال ؛ انتقال نیروهای انگلیسی به سرعت به شمال در صورت پیشروی روسها در شمال ایران و ممانعت از نفوذ روسها به هندوستان . نمونه آن: در جنگ جهانی دوم تبدیل همین راه به مهم ترین عامل ارتباطی نیروهای متفقین (انتقال نیروهای کمکی متفقین برای مقابله با آلمان).

۴. اسکان عشایر

از دیگر اقدامات رضا شاه: اسکان اجباری عشایر .

هدف رضاشاه از اسکان اجباری عشایر: مهار نیروی رزمی (نظامی) عشایر

پیامد اسکان عشایر (تخته قاپو کردن): کاهش رونق دامداری کشور و در نتیجه وابستگی کشور ما از نظر دامی به بیگانه

۵. یک شکل کردن لباس ها و کشف حجاب

اقدام رضا شاه در یک شکل کردن لباس ها و نیز برداشتن حجاب بانوان تحت عنوان: به نام تمدن و تجدد و مبارزه با کهنه پرستی،

واکنش مردم در مقابل یک شکل کردن لباس ها و کشف حجاب رضاشاه: مقاومت مردم مسلمان ایران در برابر این اقدامات از آن جمله قیام مردم مسلمان مشهد در مسجد گوهرشاد و شهادت و مجروح شدن عده ی زیادی در جریان آن،

مهمترین راه پیشرفت و توسعه ی کشور در نظر رضاشاه: تقلید از غرب و اشاعه ی فرهنگ غربی

پیامد مسافرت رضاشاه به ترکیه: پس از مسافرت به ترکیه و آشنایی با آتاتورک، رئیس جمهور آن کشور تقلید از او و مبارزه با همه ی سنت های اسلامی؛

اقدامات رضاشاه در جهت مبارزه با همه ی سنت های اسلامی (کشف حجاب): گماشتن مأمورانی توسط رضاشاه برای کشیدن

چادر از سرزنان با زور و اقدام به تضعیف روحانیت و کاهش قدرت مذهبی و اقتصادی ایشان

اقدامات رضاشاه برای تضعیف روحانیت (مبارزه با سنتهای اسلامی): دستور به روحانیون در کنار گذاشتن لباس های مخصوص خود ؛ نیز به دستور وی، تعطیلی دفترخانه های شرعی و ممانعت از دخالت روحانیون در مسائل اجتماعی . قدغن نمودن عزاداری سیدالشهدا و جلوگیری از انجام پذیرفتن بسیاری از آداب مذهبی

شهادت مدرس

مدرس: روحانی مبارز و خستگی ناپذیر با آرزوی نجات ایران از چنگال استبداد و استعمار مهمترین دشمن رضا خان در دوران نخست وزیری و پس از به سلطنت رسیدن او،

علت تبعید مدرس توسط رضاخان: تصمیم رضاشاه به تبعید مدرس به علت ۱. وجود مدرس در تهران خطری جدی برای ادامه ی حکومت رضاشاه ۲. از سوی دیگر، اطلاع رضاشاه از ؛ از بین بردن مدرس مانند دیگر مخالفان، بدون توجه به عکس العمل مردم ؛ از این رو، در نتیجه ابتدا تصمیم به تبعید او

تهیه کننده: خانم مرضیه نوریان-مشهد مقدس/کانال "تاریخ من" @tarikheman3

واکنش رضاخان به دشمنی مدرس (چگونگی قتل مدرس): ابتدا/تبعید وی به منظور کاهش محبوبیت وی در میان مردم و پس از تثبیت قدرت خویش اقدام به قتل وی؛ به این ترتیب، در مهرماه 1307 هجوم مأموران شهربانی به منزل این روحانی والامقام و تبعید او به خواف. زندانی شدن مدرس سال ها در خواف سرانجام پس از فراهم شدن زمینه، بردن مدرس از خواف به کاشمر ب و پس از مدت کوتاهی، مسموم نمودن وی 1316 در 10 آذر و به شهادت رساندن وی.

رضاشاه و سیاست گرایش به آلمان

علت حمایت دولت انگلیس از آلمان همزمان با آغاز سلطنت رضاشاه: تصمیم انگلیسی ها برای تقویت کشور آلمان به علت گرفتاری آلمان در مصائب جنگ جهانی اول؛ با هدف کاهش مشکلات اقتصادی کشور آلمان و با این همکاری، ممانعت از افتادن آلمانی ها به دام کمونیسم

علت ورود سرمایه های آلمانی به ایران در زمان رضاشاه: (علت حضور آلمانها در ایران) : تصمیم انگلیسی ها، به کمک اقتصادی به آلمان پس از جنگ جهانی اول برای جلوگیری از نفوذ کمونیست در آن کشور. در آن شرایط، بهترین راه مساعدت به آلمان از نظر سیاستمداران انگلیسی؛ دستور به رؤسای کشورهای تحت سلطه ی خویش برای فراهم نمودن امکان فعالیت های تجاری و صنعتی آلمان در این کشورها؛ به همین دلیل، گشودن درهای کشور ایران به روی سرمایه های آلمانی توسط رضاشاه.

رابطه رضاشاه و آلمان: حمایت رضا شاه از آلمان و اجازه فعالیت های اقتصادی به آنها بر اساس سیاست انگلیس در حمایت از آلمان شکست خورد در جنگ اول برای جلوگیری از نفوذ کمونیست در آلمان

مانا باشید

م.نوریان

دبیرناحیه مشهد

کانال تلگرامی "تاریخ من"

کانال تخصصی "تاریخ من" /ناشر تخصصی جزوات آموزشی

@tarikheman3